

Súd: Okresný súd Košice II
Spisová značka: 17Ps/14/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7221210657
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 02. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Macalová
ECLI: ECLI:SK:OSKE2:2023:7221210657.8

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Košice II sudkyňou JUDr. Janou Macalovou v právnej veci navrhovateľky: N. C., L.. XX.XX.XXXX, bytom Š. P. XXX/X, T. a osoby, o spôsobilosti ktorej sa koná: D. C., L.. XX.XX.XXXX, bytom Š. P. XXX/X, T., zast. procesným opatrovníkom I.. R. O., zamestnankyňou Okresného súdu Košice - okolie, v konaní o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony takto

r o z h o d o l :

I. O b m e d z u j e D. C., L.. XX.X.XXXX, trvale bytom T., Š. P. XXX/X v spôsobilosti na nasledujúce právne úkony:

- uzatváranie zmlúv akéhokoľvek druhu,
- preberanie ručiteľských a iných zabezpečovacích záväzkov,
- udeľovanie plnej moci,
- samostatné konanie pred súdmi a inými orgánmi štátnej a verejnej moci,
- nakladanie s finančnými prostriedkami,
- nakladanie s hnutelným a nehnuteľným majetkom,
- preberanie dôchodku a iných dávok,
- preberanie doporučených listových zásielok a reagovanie na tieto zásielky,
- vyslovovanie súhlasu s poskytovaním sociálnej starostlivosti,
- vyslovovanie informovaného súhlasu s poskytovaním psychiatrickej aj nepsychiatrickej zdravotnej starostlivosti v ambulantnej aj ústavnej forme.

II. U s t a n o v u j e pre D. C., L.. XX.X.XXXX obmedzeného v spôsobilosti na právne úkony za opatrovníka N. C., L.. XX.XX.XXXX, trvale bytom T., Š. P. XXX/X, ktorá je oprávnená a povinná D. C. v rozsahu vyššie uvedeného obmedzenia zastupovať a vybavovať jeho záležitosti v jeho prospech, zastupovať ho pred súdmi a inými orgánmi štátnej a verejnej moci, preberať jeho dôchodok, v dôležitých majetkových veciach požiadať o súhlas súd a najmenej dvakrát ročne, k 30.6. a k 31.12. podať súdu správu o opatrovancovi a o nakladaní s jeho majetkom.

III. P r i z n á v a ustanovenému znalcovi z odboru Zdravníctvo a farmácia, odvetvie Psychiatrie C.. J. J., C. odmenu za účasť na pojednávaní vo výške 53,11 eur.

IV. N a r i a d ť u j e učtárni Okresného súdu Košice II aby odmenu vo výške 53,11 eur vyplatila znalcovi C.. J. J., C. na účet vedený v mBank a.s. IBAN D. XXXX XXXX XXXX XXXX XXXX.

V. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

VI. Štát nemá nárok na náhradu trov konania.

o d ō v o d n e n i e :

1. Návrhom doručeným tunajšiemu súdu dňa 7.12.2021 navrhovateľka žiadala, aby súd pozbavil jej syna D.Á. C. spôsobilosti na právne úkony v plnom rozsahu a ustanovil ju za jeho opatrovníka.
2. V návrhu uviedla, že jej syn trpí autizmom. V dôsledku ťažkého stupňa duševnej zaostalosti nie je schopný uskutočňovať samostatné právne úkony, nedokáže vnímať sociálnu realitu, zabezpečovať si životné potreby, ovládať a posudzovať svoje konanie ani rozpoznať jeho následky, za ktoré nedokáže byť zodpovedný. Dňa 28.3.2022 upresnila návrh tak, že žiada obmedziť syna v spôsobilosti na právne úkony v rozsahu uzatvárania zmlúv akéhokoľvek druhu, udeľovania plnomocenstva, preberania dôchodku a iných peňažných dávok, vyslovovania informovaného súhlasu s poskytovaním zdravotnej starostlivosti v ambulantnej aj ústavnej forme, nakladania s finančnými prostriedkami, vyslovovania súhlasu s umiestnením v zariadení sociálnych služieb, preberania doporučených listových zásielok a reagovania na ne, samostatného konania pred súdmi a inými orgánmi verejnej moci, realizácie volebného práva.
3. K návrhu pripojila lekársku správu psychiatrickej ambulancie dospelých Univerzitnej nemocnice L. Pasteura Košice, Rastislavova 43 o zdravotnom stave osoby o spôsobilosti na právne úkony ktorej sa koná vypracovanú C.. W. B. dňa 22.11.2021.
4. Uznesením Okresného súdu Košice II zo dňa 21.4.2022 č.k. 17Ps/14/2021-26 ustanovil súd za procesného opatrovníka pre D. C., L.. XX.X.XXXX na ochranu jeho práv a zastupovanie v konaní o spôsobilosti na právne úkony I.. R. O., zamestnankyňu Okresného súdu Košice - okolie.
5. Osoba o spôsobilosti na právne úkony ktorej sa koná a procesná opatrovníčka sa k návrhu navrhovateľky písomne nevyjadrili.
6. Uznesením Okresného súdu Košice II zo dňa 21.4.2022 sp. zn. 17Ps/14/2021-36 súd nariadil znalecké dokazovanie a do konania ustanovil znalca z odboru Zdravotníctvo a farmácia, odvetvie Psychiatria C.. J. J., s miestom výkonu činnosti D. X, T., ktorému uložil vykonať znalecké dokazovanie a v znaleckom posudku zodpovedať súdom stanovené otázky. Dňa 7.9.2022 bol súdu doručený vypracovaný znalecký posudok č. 29/2022 zo dňa 3.9.2022, a to v čase a kvalite požadovanej súdom.
7. Zo záverov uvedeného znaleckého posudku č. 29/2022 vyplýva, že u posudzovaného bola diagnostikovaná stredne ťažká mentálna retardácia, v detstve bol vedený s diagnózou autizmu. Obe diagnózy majú trvalý charakter. Nie je možné predpokladať zlepšenie stavu. Posudzovaný nie je schopný posudzovať a ovládať svoje konanie, za ktoré nie je zodpovedný v plnom rozsahu. Nie je spôsobilý sám si obstarávať svoje finančné, písomné a iné záležitosti. Nevie posúdiť svoj zdravotný stav na účely udelenia súhlasu s prípadnou ambulantnou alebo ústavnou formou liečby. Nie je schopný chápať a rozhodnúť o potrebe poskytovania sociálnej starostlivosti, samostatne vystupovať pred súdmi a inými orgánmi. Nie je spôsobilý uzatvárať zmluvy akéhokoľvek druhu a na úkony súvisiace s nakladaním s nehnuteľným či hnutelným majetkom. Vzhľadom na nedostatočný náhľad na používanie finančných prostriedkov, resp. prípadné uzatvorenie akejkoľvek zmluvy a neschopnosť posúdiť potrebu zdravotnej a sociálnej starostlivosti navrhoval obmedziť jeho spôsobilosť na právne úkony tak, aby nebol spôsobilý na uzatváranie zmlúv akéhokoľvek druhu, preberanie ručiteľských a iných zabezpečovacích záväzkov, udeľovanie plnej moci, nakladanie s akoukoľvek finančnou hotovosťou, nakladanie s hnutelným a nehnuteľným majetkom, preberanie dôchodku a iných sociálnych dávok, preberanie doporučených listových zásielok a reagovanie na ne, samostatné konanie pred súdmi a inými orgánmi štátnej a verejnej moci, vyslovovanie súhlasu s poskytovaním sociálnej starostlivosti v akejkoľvek forme, vyslovovanie informovaného súhlasu s poskytovaním psychiatrickej aj nepsychiatrickej zdravotnej starostlivosti v ambulantnej aj ústavnej forme a voliť.
8. Súd nariadil a vykonal dokazovanie oboznámením s návrhom na začatie konania, výsluchom navrhovateľky, osoby o spôsobilosti na právne úkony ktorej sa koná, znalca, listinnými dôkazmi a zistil tento skutočný stav:

9. Na pojednávanie konané v danej veci dňa 8.2.2023 sa bez ospravedlnenia nedostavila opatrovníčka pre konanie I. O., ktorá svoju neprítomnosť ospravedlnila. Doručenie predvolania mal súd riadne preukázané. Vzhľadom na uvedené súd v súlade s § 180 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) uznesením vyhláseným na pojednávaní v tejto veci rozhodol, že bude pojednávať v jej neprítomnosti.

10. Navrhovateľka na pojednávaní zotrvala na svojom návrhu. Dôvodom jeho podania bola skutočnosť, že jej syn nie je schopný uskutočňovať samostatné právne úkony. Nedokáže vnímať realitu, zabezpečovať si základné životné potreby a záležitosti, posudzovať a ovládať svoje konanie a správanie ani rozpoznať jeho následky. Vie sa sám najesť. Pri hygienických úkonoch vyžaduje pomoc inej osoby. Nevie písať, čítať ani rozprávať. Od jeho veku troch rokov mu bola stanovená diagnóza autizmu. Býva spolu s ňou. So svojim otcom nie je v kontakte. Jej starší syn býva v G.. Navštevoval špeciálnu základnú školu a strednú školu, ktorú ukončil. Poberá invalidný dôchodok vo výške 430 eur mesačne. Je psychiatricky liečený. Absolvujú pravidelné kontroly. Ona mu zabezpečuje starostlivosť a opateru. Poberá opatrovateľský príspevok vo výške 520 eur mesačne. Žiadala, aby bola synovi ustanovená za opatrovníčku. Doposiaľ nebola trestne stíhaná ani priestupkovo riešená.

11. Súd sa na pojednávaní pokúsil vypočúť osobu o ktorej spôsobilosti na právne úkony sa koná. Výsluch nebolo možné uskutočniť, nakoľko menovaný na otázky súdu nereagoval a nebolo možné nadviazať s ním kontakt. Súd preto v súlade s ustanovením § 243 ods. 2 CMP od výsluchu upustil a uvedenú osobu vzhliadol.

12. Na pojednávaní bol vypočutý znalec C.. J. J., C., ktorý na záveroch vypracovaného znaleckého posudku zotrval. Uviedol, že vyšetrovanej osobe bola diagnostikovaná mentálne stredne ťažká retardácia vedená s diagnózou autizmu. Predmetné autistické ochorenie sa u menovaného prejavilo v útlom veku a doposiaľ trvá. Je úplne nesebestačný, nevie čítať, písať, samostatne realizovať bežné denné úkony a aktivity. Nedokáže sa o seba sám postarať. Vzhľadom na uvedené ide o poruchu trvalého charakteru. S poukazom na závery znaleckého posudku a realizované vyšetrenia odporučil obmedziť uvedenú osobu v spôsobilosti na právne úkony v časti uzatvárania zmlúv akéhokoľvek druhu, konania vo vzťahu k finančným inštitúciám, preberania ručiteľských a iných zabezpečovacích záväzkov, udeľovania plnej moci, nakladania s finančnou hotovosťou, s hnutelným, nehnuteľným majetkom, konania vo vzťahu k štátnym orgánom, iným orgánom verejnej správy, preberania dôchodku a iných dávok, doporučených poštových zásielok a reagovania na ne. Menovaný taktiež nie je spôsobilý vyslovovať súhlas s pobytom v zariadeniach sociálnej starostlivosti ako aj informovaný súhlas s poskytovaním psychiatrickej aj nepsychiatrickej starostlivosti v ústavnej aj ambulantnej forme.

13. Na základe takto zisteného skutočného stavu súd právne uzatvára:

14. Podľa § 10 ods. 1 a 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občianskeho zákonníka“), ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, nie je vôbec schopná robiť právne úkony, súd ju pozbaví spôsobilosti na právne úkony. Ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, alebo pre nadmerné požívanie alkoholických nápojov alebo omamných prostriedkov či jedov je schopný robiť len niektoré právne úkony, súd obmedzí jeho spôsobilosť na právne úkony a rozsah obmedzenia určí v rozhodnutí.

15. Podľa § 10 ods. 3 Občianskeho zákonníka, súd pozbavenie alebo obmedzenie spôsobilosti zmení alebo zruší, ak sa zmenia alebo ak odpadnú dôvody, ktoré k nim viedli.

16. Podľa § 27 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka, zákonným zástupcom fyzickej osoby, ktorú súd rozhodnutím pozbavil spôsobilosti na právne úkony alebo ktorej spôsobilosť na právne úkony súd rozhodnutím obmedzil, je súdom ustanovený opatrovník. Ak sa za opatrovníka nemôže ustanoviť príbuzný fyzickej osoby ani iná osoba, ktorá spĺňa podmienky pre ustanovenie za opatrovníka, ustanoví súd za opatrovníka orgán miestnej správy, prípadne jeho zariadenie, ak je oprávnené vystupovať svojím menom (§ 18 ods. 1).

17. Podľa § 231 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“) v konaní o spôsobilosti na právne úkony súd rozhoduje o a) obmedzení spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony, b) zmene obmedzenia spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony, c) navrátení spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony.

18. Podľa § 233 ods. 1 CMP, návrh na začatie konania môže podať blízka osoba, poskytovateľ zdravotnej starostlivosti, poskytovateľ sociálnych služieb alebo ten, kto má na veci právny záujem.

19. Podľa § 239 CMP, ten, o koho spôsobilosti sa koná, má v konaní spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu.

20. Podľa § 240 ods. 1 až 3 CMP, súd ustanoví procesného opatrovníka tomu, o koho spôsobilosti sa koná, ak nemá zákonného zástupcu. Ak sú procesné úkony zákonného zástupcu alebo procesného opatrovníka v rozpore s procesnými úkonmi osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná, alebo v rozpore s procesnými úkonmi zástupcu, ktorého si táto osoba zvolí, posúdi súd, ktorý procesný úkon je v záujme tejto osoby. Rozhodnutie vo veci samej súd okrem zákonného zástupcu alebo procesného opatrovníka doručí aj osobe, o ktorej spôsobilosti sa koná. Osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná, môže požiadať, aby jej súd doručoval všetky písomnosti v konaní.

21. Podľa § 243 ods. 1 a 2 CMP, súd vyslúchne osobu, o ktorej spôsobilosti sa koná. Súd výsluch uskutoční spôsobom, ktorý je vhodný a primeraný s ohľadom na zdravotný stav. Ak je výsluch na ujmu zdravotného stavu, možno od výsluchu upustiť. Súd v takom prípade osobu, o ktorej spôsobilosti sa koná, vzhľadne.

22. Podľa § 244 CPM, súd v konaní ustanoví a vyslúchne znalca.

23. Podľa § 248 ods. 1 a 2 CMP, konanie o obmedzení spôsobilosti na právne úkony je spojené s konaním o ustanovení opatrovníka podľa § 272 až 277. Ak súd rozhodne o obmedzení spôsobilosti na právne úkony, vo výroku rozsudku vymedzí rozsah, v akom spôsobilosť osoby na právne úkony obmedzil, a ustanoví jej opatrovníka.

24. Podľa § 251 ods. 1 a 2 CMP, trovy dôkazov platí štát. Ten, kto podá zjavne bezdôvodný návrh na začatie konania o spôsobilosti na právne úkony, je povinný nahradiť ujmu, ktorá vznikla osobe, o ktorej spôsobilosti sa konalo, jej zástupcovi alebo štátu.

25. Podľa § 272 CMP, súd ustanoví opatrovníka fyzickej osobe, ak tak ustanovuje osobitný predpis.

26. Podľa § 274 ods. 1 a 2 CMP, súd rozhoduje uznesením. V uznesení, ktorým ustanovuje opatrovníka, súd vymedzí rozsah opatrovníckych práv a povinností v súlade s účelom, na ktorý bol opatrovník ustanovený.

27. Podľa § 275 CMP, súdom ustanovený opatrovník vykonáva svoje práva a povinnosti riadne a dbá na pokyny súdu.

28. Podľa § 277 ods. 1 a 2 CMP, súd dohliada na spôsob výkonu funkcie opatrovníka. Súd opatrovníka odvolá, ak stratí spôsobilosť na výkon funkcie, porušuje povinnosti, zneužíva svoje práva alebo z iných vážnych dôvodov.

29. Súd vykonaným dokazovaním dospel k záveru, že zdravotný stav D. C. plne odôvodňuje jeho obmedzenie spôsobilosti na právne úkony. Podľa záverov znaleckého posudku menovanému bola diagnostikovaná stredne ťažká mentálna retardácia vedená s diagnózou autizmu. Obe diagnózy majú trvalý charakter. Nie je možné predpokladať zlepšenie stavu. Nie je schopný posudzovať a ovládať svoje konanie, za ktoré nie je zodpovedný. Vzhľadom na uvedené dospel súd k jednoznačnému záveru, že je v záujme D. C., aby bol obmedzený v spôsobilosti na právne úkony. Pri vymedzení rozsahu obmedzenia vychádzal zo znaleckého posudku č. 29/2022 C.. J. J., C. a z vyjadrení účastníkov. Spôsobilosť ohľadom volebného práva neobmedzil, nakoľko nejde o právny úkon, ale právo každého občana SR garantovaného Ústavou SR. Vzhľadom na vyššie uvedené súd v záujme menovaného rozhodol o obmedzení jeho spôsobilosti na právne úkony v rozsahu uvedenom vo výroku tohto rozsudku. Za opatrovníka menovanému ustanovil navrhovateľku, ktorá je jeho matkou, zabezpečuje synovi starostlivosť a s ustanovením za opatrovníka súhlasila.

30. Znalcovi C.. J. J., C. súd priznal odmenu spojenú s účasťou na pojednávaní. O trovách štátu pozostávajúcich z tejto odmeny, ako aj odmeny za vypracovaný znalecký posudok priznanej uznesením č. k. 17Ps/14/2021-62 zo dňa 9.9.2022 súd rozhodol podľa ustanovenia § 251 ods. 1 CMP podľa ktorého trovy dôkazov platí štát a nárok na ich náhradu štátu nepriznal.

31. O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Košice II písomne v troch vyhotoveniach.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 CSP) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody § 365 CSP a § 62 CMP) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Odvolanie musí byť podpísané. Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. Odvolací súd nie je viazaný rozsahom odvolania vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu a ani odvolacími dôvodmi (§ 65 a § 66 CMP). Rozsudky o výživnom sú vykonateľné doručením (§ 44 CMP).

Ak rozsudok nebude včas a dobrovoľne splnený, účastníci majú právo podať návrh na exekúciu alebo na súdny výkon rozhodnutia.